

Małgorzata Gasik

Wyjdźmy na podwórze obejrzeć jądro Ziemi

– Co byście powiedzieli, gdybyśmy zbudowali na placu przy szkole ogromny otwierany globus z warstwami Ziemi? – zaproponował jeden z uczniów podczas zajęć pozalekcyjnych w Gimnazjum nr 5 w Płocku. – *I model zamku w Malborku, i miniaturę teatru antycznego...* – podchwyciła pomysł reszta klasy. – *To dopiero byłaby nauka!* – skwitowali jednogłośnie. Tak drugoklasiści z gimnazjum, pod opieką Pawła Kamińskiego, nauczyciela informatyki, postanowili uatrakcyjnić swoją naukę i za zgodą dyrektor szkoły oraz pozostałych nauczycieli opracowali projekt pt. „Moja wymarzona szkoła”. Dzięki niemu chcą zdobyć 100 tys. złotych z potężnej puli 3 mln Budżetu Obywatelskiego Płocka i zbudować niezwykle pole doświadczalne z pomocami dydaktycznymi na miarę XXI wieku. Liczą przy tym na wsparcie rodziców, kolegów z Facebooka, sąsiadów z osiedla, znajomych i nieznajomych, którym spodoba się oryginalny pomysł.

Ułańska fantazja, szwajcarska precyzja

Kiedy w grudniu 2012 roku spotkaliśmy się z gimnazjalistami, żeby opowiedzieli nam o swoim nietuzinkowym pomysle, okazało się, że wszystko mają już dokładnie przemyślane

i dopracowane w najdrobniejszych szczegółach. Pomogło im w tym „drzewko ambitnego celu”, dzięki któremu opracowali plan działania (tab. 1) i „gałązka logiczna” z konkretnymi zadaniami i terminami (rys. 1). Narzędzia myślowe TOC poznali i stosują na swoich lekcjach dzięki projektowi edukacyjnemu „Myślę – Rozumiem – Wiem. Zastosowanie technik TOC w uczeniu się” (www.toc.mscdn.pl), teraz postanowili je wykorzystać w praktyce. Zgodnie z planem, po uzyskaniu zgody dyrektor szkoły Elizy Ogorzały podzielili między siebie zadania i wybrali osoby za nie odpowiedzialne i lidera oraz spisali kontrakt. Następnie zmierzli teren niezagospodarowanego placu i przeprowadzili wywiady z nauczycielami. Po uwzględnieniu ich wskazówek i sugestii wybrali najlepsze pomysły. Wśród nich: otwierany globus z warstwami ziemi, bryły z wzorami objętości i pól powierzchni, tablicę z potęgami i pierwiastkami, miniaturę teatru antycznego i makietę człowieka (ostatecznie akceptacji nie zyskały: makieta starożytnych Aten, stół z mapą Wielkiej Brytanii i wieża obserwacyjna). Żeby być bardziej wiarygodnym w oczach zespołu weryfikującego projekty, przygotowali mapy, wizualizacje i szkice. Potem opracowali szczegółowy budżet – kwota, o którą się starali, wyniosła 100 tys. zł. Na koniec opisali i uzasadnili projekt,

sformułowali wniosek i 31 stycznia 2013 roku złożyli go w biurze podawczym UMP (świadomie zwlekali do ostatniego dnia wyznaczonego terminu, żeby nikt nie skopiował ich projektu). Teraz zaciskają kciuki, żeby się udało.

Wszystko w rękach płocczan

Każdy płocczanin, organizacja pozarządowa lub instytucja publiczna mogli złożyć projekt dotyczący przedsięwzięć z różnorodnych sfer działania i starać się o pieniądze w ramach Budżetu Obywatelskiego Płocka. Propozycje na wykorzystanie pieniędzy mogły obejmować swoim zasięgiem całe miasto, dotyczyć jednego osiedla czy ulicy. Wszystkie projekty trafiły na początku lutego do zespołu ds. weryfikacji projektów, który w połowie miesiąca przekazał wybrane pomysły zespołowi ds. Budżetu Obywatelskiego Płocka. Ten z kolei zweryfikował projekty pod względem formalno-prawnym i wybrał dziesięć najlepszych, które 15 marca zostały przedstawione mieszkańcom Płocka. To właśnie płocczanie zdecydują, na co zostaną wykorzystane pieniądze. Gimnazjaliści zobowiązali się zainteresować swoim pomysłem lokalne media, sąsiadów, znajomych, kolegów na Facebooku i innych portalach społecznościowych. Ogłoszenie wyników nastąpiło do 17 kwietnia 2013 roku.

Trzeba przyznać, że argumenty, jakie podali uczniowie w przygotowanym biznesplanie, są przekonujące. Młodzi pomysłodawcy uzasadnili,

że dzięki pracy z wykorzystaniem tak pomysłowych środków dydaktycznych szkoła będzie mogła otwierać nowe klasy z innowacyjnymi programami (np. badawczymi). Ponadto, wykorzystując swoje pomoce, szkoła będzie realizowała doskonalenie przez całe życie poprzez organizację seminariów naukowych dla środowiska lokalnego i wszystkich zainteresowanych. Co więcej, z pomocy będą też mogli korzystać uczniowie innych szkół wraz ze swoimi nauczycielami. Szkoła rozwinie się, bo uczniowie będą chętniej uczestniczyć w lekcjach. (...) Młodzież będzie więcej wiedzieć, (...) osiągnie lepszy wynik na egzaminie. Szkoła to uczniowie, a uczniowie rozwiną swoją kreatywność, pobudzą zainteresowania. Gimnazjaliści dodają, że nauka w takich sprzyjających „okolicznościach przyrody” będzie znacznie ciekawsza i zdecydowanie bardziej przyswajalna. – To będzie nauka przez zabawę – podkreślają.

„Moja wymarzona szkoła” jest realna

– Liczymy na duże poparcie, bo wszyscy doskonale wiemy, jak trudno wysiedzieć w ławce, kiedy na dworze upał – tłumaczą uczniowie. – A tak możemy wyjść na zewnątrz i zorganizować na przykład lekcję języka polskiego w teatrze antycznym. Możemy wystawiać tam scenki dramatyczne, przedstawienia lub po prostu wyobrazić sobie antycznych filozofów wygłaszających swoje mowy. Nauka będzie bardziej atrakcyjna, zdecydowanie szybciej i łatwiej będziemy się uczyć. Wiadomo, dopływ świeżego powietrza doskonale wpływa na myślenie – przekonują.

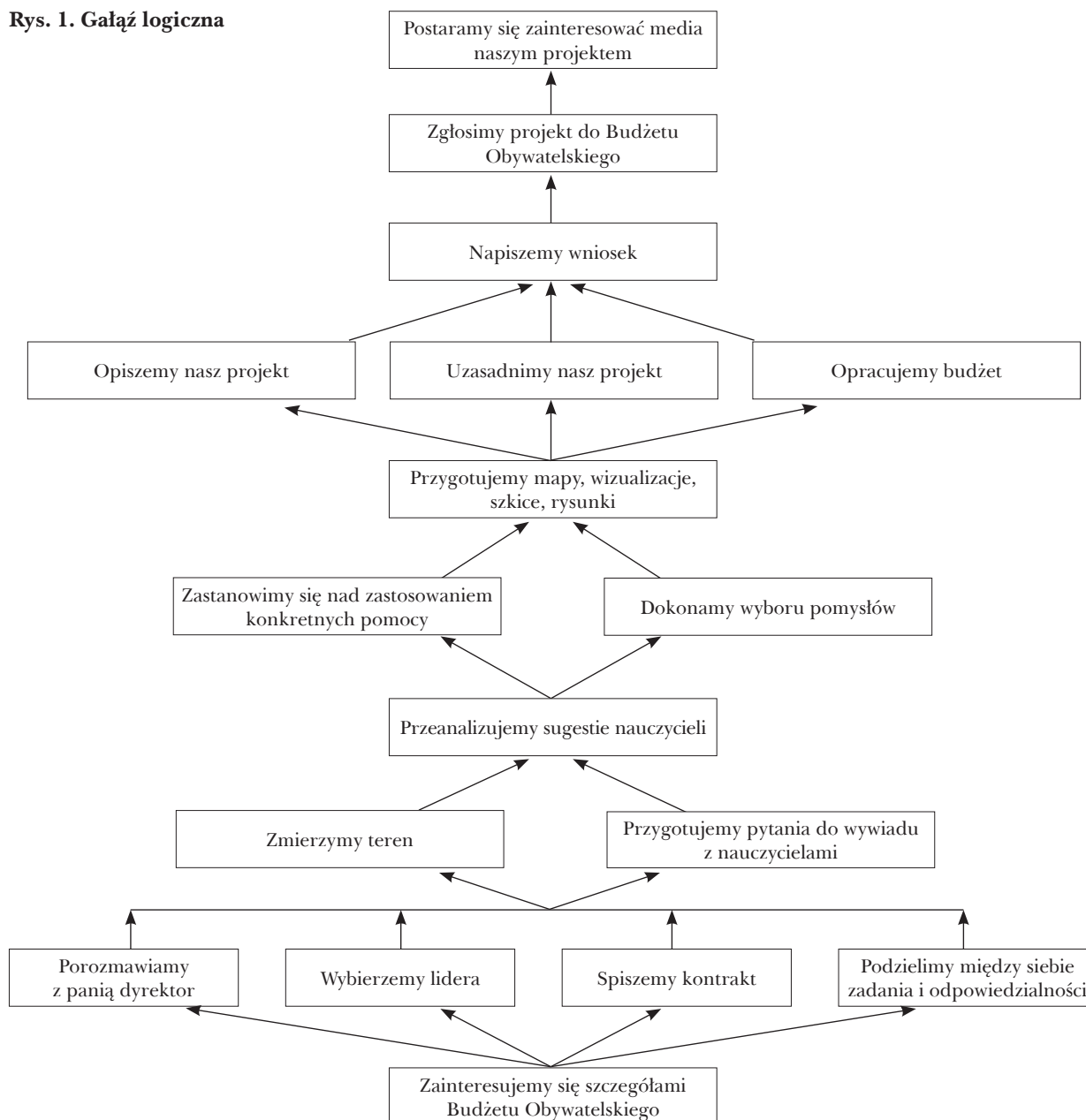
– Potwierdzam – popiera swoich uczniów Joanna Wodowska, nauczyciel historii w Gimnazjum nr 5,

Tab. 1. Drzewko ambitnego celu

AMBITNY CEL: DOPROWADZIĆ NASZ POMYSŁ DO REALIZACJI

Przeszkody	Cele pośrednie	Działania
Brak funduszy	Zdobycie funduszy	<ul style="list-style-type: none"> • Zgłosić projekt do Budżetu Obywatelskiego • Napisać wniosek • Opisać projekt • Uzasadnić projekt
Nierealność niektórych pomysłów	Analiza pomysłów	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotować pytania do wywiadu z nauczycielami • Przeprowadzić wywiad z nauczycielami • Przeanalizować sugestie nauczycieli • Zastanowić się nad zastosowaniem konkretnych pomocy • Dokonać wyboru pomysłów
Słomiany zapal	Znalezienie sensu działania	<ul style="list-style-type: none"> • Spisać kontrakt • Wybrać lidera • Przestrzegać terminowości • Podzielić zadania i wybrać osoby odpowiedzialne • Poinformować media
Brak wizji	Stworzenie graficznego planu	<ul style="list-style-type: none"> • Porozmawiać z panią dyrektorem • Zmierzyć teren • Przygotować mapy, wizualizacje, szkice • Opracować budżet
Brak pomysłów na realizację	Przeprowadzenie burzy mózgów	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresować się szczegółami Budżetu Obywatelskiego

Rys. 1. Gałąź logiczna

trener projektu „Myślę – Rozumiem – Wiem. Zastosowanie technik TOC w uczeniu się”. – Niejednokrotnie z moimi uczniami przedstawialiśmy ławki w klasie, żebyśmy mogli lepiej siebie widzieć, w upalne dni otwieraliśmy okna i drzwi, a i tak wszyscy się męczyci. Dzięki pomocom dydaktycznym, które zbudowalibyśmy na zewnątrz budynku, nauka odbywałaby się na świeżym powietrzu i przynosiłaby same korzyści. Wystarczyłaby ciepła, bezdeszczowa aura, by poprowadzić efektywną, inspirującą lekcję na dworze. Jak dodaje nauczycielka, jeśli szkoła zdobędzie pieniądze na realizację pomysłu, stanie się zdecydowanie atrakcyjniejsza i wpisze się w najnowsze trendy oświatowe. – Z badań przeprowadzonych we Francji w 2011 roku wynika, że zastąpienie tradycyjnych podręczników e-podręcznikami przyczynia się do obniżenia poziomu wiedzy i umiejętności uczniów.

Uważamy zatem, że stosowanie tradycyjnych środków dydaktycznych, takich, które można dotknąć, a nie tylko zobaczyć na tablicy interaktywnej, jest równie skuteczną metodą nauczania.

– Najfajniejsze rzeczy mają często źródło w najbardziej banalnych pomysłach – podkreśla opiekun pomysłodawców projektu Paweł Kamiński. – My, dorośli, na pewno nie wymyślilibyśmy czegoś takiego. Uczniowie mają niezwykły potencjał, trzeba im tylko wskazać kierunek.

Małgorzata Gasik jest specjalistką ds. informacji pedagogicznej i promocji w Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Płocku, koordynatorką projektu „Myślę – Rozumiem – Wiem. Zastosowanie technik TOC w uczeniu się”.